

13. 4. 2006

ID: 39750

Postoupení pohledávky

Určení přesné výše pohledávky v penězích není podstatnou náležitostí smlouvy o postoupení pohledávky, tento nedostatek není důvodem neplatnosti smlouvy pro neurčitost.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 1074/2003, ze dne 26.5.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně O. R., zastoupené advokátem, proti žalovanému JUDr. J. S., zastoupenému advokátem, o zaplacení částky 1.469.820,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Karlových Varech pod sp. zn. 11 C 320/99, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 21. listopadu 2002, č. j. 13 Co 361/2002-127, tak, že rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 21. listopadu 2002, č. j. 13 Co 361/2002- 127, se zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Plzni k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Karlových Varech rozsudkem ze dne 29. 1. 2002, č. j. 11 C 320/99-100, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni částku 565.654,- Kč s příslušenstvím, ohledně částky 904.166,- Kč s příslušenstvím žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky a vůči státu a o povinnosti žalovaného zaplatit soudní poplatek. Vyšel ze zjištění, že žalovaný jako advokát na základě plné moci ze dne 20. 11. 1992 zastupoval právního předchůdce žalobkyně, A. R., ve věci vydání majetku podle zákona č. [229/1991](#) Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, v němž svým opomenutím zavinil, že dohoda o vydání nemovitostí uzavřená se Státním statkem F. podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. h) citovaného zákona nebyla schválena příslušným správním orgánem, neboť žalovaný nárok uplatnil u Okresního pozemkového úřadu v L. opožděně, tj. po marném uplynutí zákonem stanovené prekluzivní lhůty. A. R. v důsledku toho nebyly vydány nemovitosti, ohledně nichž měl restituční nárok, a vznikla mu tak škoda, za kterou žalovaný odpovídá podle ustanovení § 24 zákona č. [85/1996](#) Sb., o advokacii, a to v rozsahu odpovídajícím hodnotě nemovitostí (628.504,- Kč), jež měly být předmětem vydání (rodinný dům č. p. 58 v hodnotě 832.747,94 Kč s venkovními úpravami v hodnotě 8.562,96 Kč předmětem vydání nebyl). Poté, co neshledal důvodnou námitku promlčení vznesenou žalovaným, a po moderaci nároku ve smyslu ustanovení § 450 obč. zák. o 10% přiznal soud částku 565.654,- Kč s příslušenstvím žalobkyni, která je oprávněna uplatnit nárok na náhradu škody na základě smlouvy o postoupení pohledávky uzavřené s A. R. dne 4. 5. 1999.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 21. 11. 2002, č. j. 13 Co 361/2002-127, rozsudek soudu prvního stupně s výjimkou výroku o platební povinnosti žalovaného v částce 565.654,- Kč s příslušenstvím potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud provedl důkaz smlouvou o postoupení pohledávky ze dne 4. 5. 1999, jíž A. R. bezplatně postoupil O. R. „pohledávku odpovídající nároku na náhradu škody vůči JUDr. J. S., advokátu advokátní kanceláře, ve výši nejméně 200.000,- Kč s přísl. z titulu propadnutí restitučních nároků podle zákona č. [229/1991](#) Sb. o půdě.“ Tuto smlouvu považoval odvolací soud za neplatnou pro nedostatek určitosti ve smyslu ustanovení § 37 odst. 1 obč. zák., který spatřoval v nedostatečné identifikaci převáděné pohledávky; smlouva totiž blíže nespécifikuje, o jaké konkrétní restituční nároky se mělo jednat, a dostatečné není ani vyčíslení výše pohledávky formulací „nejméně 200.000,- Kč“, která navíc neodpovídá ani žalobou uplatněné částce. Žalobkyně není proto ve sporu o náhradu škody, která vznikla A. R., aktivně věcně legitimována.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně dovolání, které odůvodňuje podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř., přičemž zásadní význam rozhodnutí po právní stránce ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 o.s.ř. spatřuje v nesprávném posouzení požadavku určitosti (§ 37 odst. 1 obč. zák.) na smlouvu o postoupení pohledávky. Namítá, že z předmětné smlouvy vyplývá, jaká konkrétní pohledávka je převáděna, neboť je identifikována předmětem (peněžité plnění), důvodem (náhrada škody) a osobou dlužníka (žalovaný). Ustanovení § 524 obč. zák. přitom nevyžaduje přesné uvedení výše pohledávky, která ostatně v době uzavření smlouvy nemohla být jednoznačně určena. Podstatné je, že smlouvou byla převedena určitá a existující pohledávka proti konkrétnímu dlužníkovi, jejíž přesná výše byla zjištěna později. Dovolatelka proto navrhla, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2001 - dále jen „o.s.ř.“. Po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou - účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), se nejprve zabýval přípustností dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Podle § 237 odst. 1 o.s.ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [písm. a)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [písm. b)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [písm. c)]. Podle odstavce 3 tohoto ustanovení rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Žalobkyně dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu ve věci samé, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen ve výroku o zamítnutí žaloby ohledně částky 904.166,- Kč s příslušenstvím; aniž by mu předcházelo zrušující rozhodnutí odvolacího soudu; přípustnost dovolání tak lze posuzovat pouze podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř., které dovolatelka uplatnila jako dovolací důvod, může spočívat v tom, že soud na správně zjištěný skutkový stav aplikoval nesprávný právní předpis nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil. Odvolací soud v posuzovaném případě založil své rozhodnutí na závěru o absolutní neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky pro neurčitost ve smyslu ustanovení § 37 odst. 1 obč. zák.

Podle § 37 odst. 1 obč. zák. právní úkon musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně; jinak je neplatný.

Podle § 35 odst. 2 obč. zák. právní úkony vyjádřené slovy je třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.

Sankce neplatnosti právního úkonu podle § 37 odst. 1 obč. zák. se váže k náležitostem projevu vůle; projev je neurčitý, je-li nejistý jeho obsah, to jest, když se jednajícím nepodařilo obsah vůle jednoznačným způsobem stanovit, a je nesrozumitelný, jestliže jednající nedosáhl - vadným slovním nebo jiným zprostředkováním - jasného vyjádření této vůle. Pro případy, kdy o obsahu právního úkonu může vzniknout pochybnost, formuluje ustanovení § 35 obč. zák. výkladová pravidla, která ukládají soudu, aby tyto pochybnosti odstranil výkladem založeným na tom, že vedle jazykového vyjádření právního úkonu vyjádřeného slovně (nikoliv konkludentně podle § 35 odst. 3 obč. zák.) podrobí zkoumání i vůli jednajících osob. Jazykové vyjádření právního úkonu zachycené ve smlouvě musí být proto nejprve vykládáno prostředky gramatickými (z hlediska možného významu jednotlivých použitých pojmů), logickými (z hlediska vzájemné návaznosti použitých pojmů) či systematickými (z hlediska řazení pojmů ve struktuře celého právního úkonu). Kromě toho soud posoudí na základě provedeného dokazování, jaká byla skutečná vůle stran v okamžiku uzavírání smlouvy, přičemž podmínkou pro přihlídnutí k vůli účastníků je to, aby nebyla v rozporu s tím, co plyne z jazykového vyjádření úkonu. Tento postup je třeba použít i při výkladu smlouvy o postoupení pohledávky, která je předmětem posouzení v dané věci.

Podle § 524 odst. 1 obč. zák. věřitel může svou pohledávku i bez souhlasu dlužníka postoupit písemnou smlouvou jinému. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení s postoupenou pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená.

Zákon, který vyžaduje k platnosti smlouvy o postoupení pohledávky písemnou formu, zároveň předpokládá, že z hlediska určitosti je smlouva platná, je-li v ní jednoznačně určena převáděná pohledávka, zejména vymezením předmětu plnění, osoby dlužníka, případně právního důvodu, a to natolik nepochybně, aby bylo zjistitelné, jaká pohledávka je předmětem postoupení, a aby ji nebylo možno zaměnit s pohledávkou jinou. Vzhledem k tomu, že k postoupení jsou způsobilé i pohledávky, jejichž existence je sporná, či pohledávky, které vzniknou teprve v budoucnu, tj. takové pohledávky, u nichž výše peněžitého plnění zpravidla není k okamžiku uzavření smlouvy o postoupení pohledávky objektivně zjistitelná, nelze určení přesné výše pohledávky v penězích požadovat za podstatnou náležitost smlouvy, jejíž nedostatek by vedl k neplatnosti smlouvy pro neurčitost.

V posuzovaném případě vyšel odvolací soud ze zjištění (skutkový stav není vzhledem k uplatněným dovolacím důvodům předmětem dovolacího přezkumu), že žalobkyně uzavřela dne 4. 5. 1999 smlouvu o postoupení pohledávky,

kteřou jí A. R. bezplatně postoupil „pohledávku odpovídající nároku na náhradu škody vůči JUDr. J. S., advokátu advokátní kanceláře, ve výši nejméně 200.000,- Kč s přísl. z titulu propadnutí restitučních nároků podle zákona č. [229/1991](#) Sb. o půdě.“ I když lze přisvědčit odvolacímu soudu, že smlouva neobsahovala podrobnou specifikaci jednotlivých restitučních nároků, jejichž opožděným uplatněním měl žalovaný postupiteli způsobit škodu, nelze ze smlouvy dovést, že by její účastníci měli v úmyslu převést pouze část nároku, která by podrobnější specifikaci vyžadovala; z textu smlouvy je naopak zřejmé, že předmětem převodu je pohledávka A. R. z titulu náhrady škody vzniklé v souvislosti s neúspěšným uplatněním restitučních nároků v celém rozsahu, nikoliv samotných prekludovaných restitučních nároků. Převáděná pohledávka je vymezena předmětem plnění (peněžitá náhrada), obsahuje právní důvod (náhrada škody), je charakterizována skutkovým základem právního důvodu (nesprávný postup advokáta při uplatnění restitučních nároků) a uvádí i osobu dlužníka. Platnosti smlouvy z hlediska její určitosti není na závalu ani pouze přibližné vyčíslení hodnoty postoupené pohledávky slovy „nejméně 200.000,- Kč“, jestliže zejména u pohledávky z titulu náhrady škody za nezískané nemovitosti v restituci nemusí být přesná výše škody předem zřejmá. Podstatné v tomto směru je, že smlouva o postoupení pohledávky charakterizuje pohledávku podle druhu plnění, tj. jako peněžitou náhradu. Ze všech údajů uvedených ve smlouvě ze dne 4. 5. 1999 je tedy zřejmé, o jakou pohledávku se jedná, aniž by bylo možno ji zaměnit s pohledávkou jinou.

Z uvedeného vyplývá, že právní závěr odvolacího soudu o neplatnosti smluvního ujednání o postoupení pohledávky pro neurčitost ve smyslu ustanovení § 37 odst. 1 obč. zák., z něhož pak dovést nedostatek aktivní věcné legitimace na straně žalobkyně, není správný a že řešení této právní otázky je v rozporu s hmotným právem. Tím je zároveň dán zásadní právní význam rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. a dovolání je tak podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přípustné a ze shora popsaných důvodů i opodstatněné. Protože dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. je naplněn, Nejvyšší soud České republiky rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o.s.ř.) a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta první o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právní otázka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Moderace nákladů](#)
- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)